“La nostra societat neix de la mescla amb els conversos”

P

er què decideix resumir en aquest llibre tot el que sabem sobre els jueus a Catalunya?El llibre pretén demostrar que aquí hi ha hagut una comunitat jueva important, que té un llegat històric i cultural destacat i desconegut. I intenta desmitificar segons quins conceptes sobre la història dels jueus a Catalunya. Tots sabem que al 1492 hi ha un decret d'expulsió i els jueus se'n van. Però potser el que la gent no sap tant és que se'n van anar uns pocs, i la majoria es van quedar.Tenim una certa idea que a l'època medieval se'ls comença a perseguir. Però sembla que això ja va començar amb els visigots...A banda de les raons religioses de la persecució cal pensar en les econòmiques. Un cristià paga delme a l'Església, i un jueu no. Per tant, l'Església vol conversions perquè vol contribuents. O bé vol evitar fugues pel mateix motiu. A partir del 689, quan Recared es converteix al cristianisme, es prenen mesures per evitar els transfugues que causaven un forat econòmic a l'Església. I es vesteix de qüestió religiosa. Pensi que en aquest moment el proselitisme jueu era molt actiu.Hi havia gent que es convertia al judaisme?Sí, tot i que convertir-se al judaisme era passar a viure pitjor perquè et perseguien o et feien pagar més. Però tenia el prestigi, d'una religió antiga, el cristianisme d'aquesta època encara es pot considerar una religió jove.Sorprèn saber que els millors temps dels jueus ibèrics van ser els de la dominació musulmana...Des d'una òptica actual, diríem que la creació de l'Estat d'Israel ha enverinat una relació fluïda durant molts segles entre judaisme i islam. A la península Ibèrica, aquesta bona convivència va tenir la màxima expressió en l'època de la Hispània visigòtica convertida a l'Islam. A l'al-Andalus els jueus van viure, treballar i col·laborar molt estretament amb els musulmans, amb aquest islam tolerant. Van accedir a les esferes del poder, van tenir pau i van conrear les arts... són els millors segles de la seva història. És d'aquí que neix el mite de Sefarad.Per què la comunitat dels jueus donava tantes figures rellevants en la cultura?El judaisme és una religió que no permet l'analfabetisme. Tot nen està obligat a saber llegir i escriure perquè han de llegir el text sant i resar en hebreu, una llengua que no és la seva, perquè ells parlaven català. Això produïa una florida d'artistes, filòsofs, literats, científics... Com que van escriure en hebreu, no se'ls considera ni catalans ni partícips del desenvolupament cultural del país, però són extraordinàriament reconeguts en el seu àmbit. Com a catalans, cal que els coneguem... perquè eren catalans!Fins quatre dies abans de l'expulsió, el 1492, estan treballant en l'administració monàrquica que els acabarà expulsant. Com s'explica?L'Església ja se'n queixava, intentava que no fossin contractats... també per un mòbil econòmic. Tot cristià pagava a l'Església un delme, el deu per cent del que guanyava. I els jueus, no, perquè pagaven directament a la Corona. Com més jueus accedien a l'administració, més recursos perdia.Per què alguns van optar per la conversió al cristianisme?Es van convertir per evitar haver de desfer l'activitat econòmica que tenien i desbaratar la seva vida. L'edicte d'expulsió és terrible, però la majoria de jueus es van quedar. Per això hem de dir que la nostra societat actual és fruit de la mescla dels conversos que van accedir a convertir-se en cristians sense estar-ne convençuts.Havien de demostrar que eren cristians nous. D'aquí vénen curiosos costums dels catalans...A partir del segle XVI, la nostra societat necessita demostrar que no es practica el judaisme d'amagat. Per això fem matances del porc en públic (per què no fem el mateix amb el xai, per exemple?). O es fa dissabte... netejo i treballo fort perquè tothom vegi que el šabbat treballo. La societat estava aterrida per una Inquisició que vigilava i espiava, i havia de demostrar fervor cap a la religió cristiana.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 09-12-2014 Pàgina 34
-El Punt Avui. Nacional 09-12-2014 Pàgina 34

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/802695-lla-nostra-societat-neix-de-la-mescla-amb-els-conversosr.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mesCultura&utm_source=rss&utm_medium=mesCultura&utm_campaign=rss